

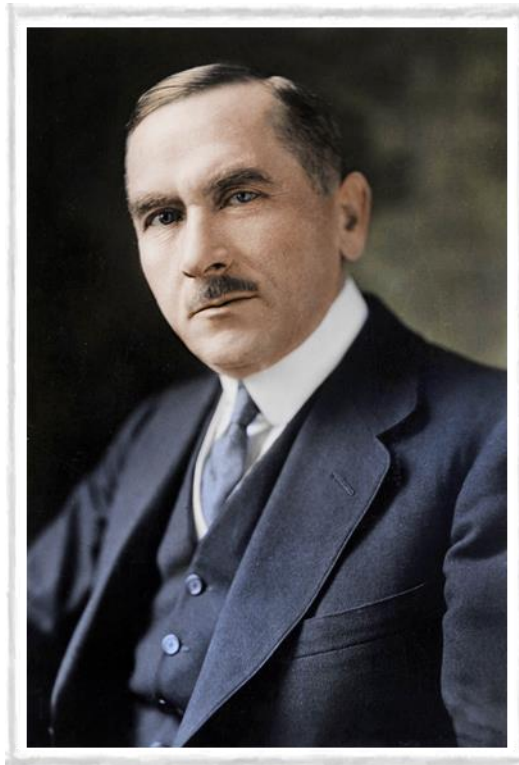

The Oskar Halecki Institute in Canada

zaprasza na pokaz filmu dok. w reż. **Mariana Kubery** (1995)
oraz dyskusji z udziałem **Prof. Jana Żaryna** i **Prof. Jana Wiesława Wysockiego**
p.t.

ROMAN DMOWSKI

Wstęp wygłosi dr Maciej Jabłoński

Roman Dmowski (1864 – 1939)

Jestem Polakiem – więc mam obowiązki polskie...

30-ty pokaz Ottawskiego Dyskusyjnego Klubu Filmowego

Sobota, 2 marca 2019, godz. 18:15 (po Mszy św. o godz. 17:00)

201 Lebreton St. N., Ottawa, ON K1R 7H9

Info: Maciej Jabłoński Tel: (613) 820-1616 E-mail: alexstarza@gmail.com

Po pokazie organizatorzy zapraszają na poczęstunek z kawą i herbatą

Roman Dmowski (1864 – 1939), polski mąż stanu, pisarz polityczny, główny twórca polskiego ruchu narodowego, współtwórca odzyskania Niepodległości Ojczyzny. Ur. 9 VIII 1864 w Kamionku na Pradze jako syn Walentego i Józefy z Lenarskich w rodzinie drobnoszlacheckiej Dmowskich-Bućko ze wsi Dmochy, h. Pobóg. Ojciec był skromnym przedsiębiorcą brukarskim. Rodzina mieszkała we własnym domu na Pradze, który istnieje do dziś. Po ukończeniu III Gimnazjum w Warszawie w 1886, wstąpił na Uniwersytet Warszawski na wydział fizyczno-matematyczny. Podczas studiów został członkiem tajnych organizacji „Zetu” Związku Młodzieży Polskiej i Ligi Polskiej. Wtedy poznał Jana Ludwika Popławskiego, który został jego przyjacielem i mentorem. Od ok. 1890 rozpoczął współpracę z prowadzonym przez niego tygodnikiem „Głos”. Współorganizował obchody 100 rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja, z wielką manifestacją patriotyczną w Warszawie. W maju 1891 po ukończeniu studiów, obronił doktorat za pracę p.t. *Przyczynek do morfologii wymoczków włoskowatych* na UW. Następnie kontynuował studia w Paryżu. Podczas podróży wstąpił do Zygmunta Balickiego w Szwajcarii. Wracając z Paryża 12 VIII 1892 został aresztowany i osadzony na pięć miesięcy w Cytadeli Warszawskiej. Zwolniony, pozostawał pod stałym dozorem, ale wspólnie z J. L. Popławskim doprowadził do przekształcenia Ligi Polskiej w Ligę Narodową. Dmowski stanął na czele Rady Głównej Ligi Narodowej. W 1893 został skazany na zesłanie do europejskiej części Rosji i przebywał w Mitawie k. Rygi na Łotwie. W 1895 zbiegł do Lwowa, gdzie rozpoczął współpracę z pismem „Przegląd Wszechpolski” i stał się jego naczelnym redaktorem. W tym czasie wspólnie z J. L. Popławskim i Z. Balickim współtworzył Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne (obejmujące wszystkie trzy zabory). Od 1901 mieszkał w Krakowie, gdzie wszedł do elity kręgów narodowych. W 1903 wydał książkę p.t. *Myśli nowoczesnego Polaka*, która była jedną z najważniejszych Jego pozycji. W 1905 przeniósł się do Warszawy, przed wyborami do II Dumy. Wszedł do II i III Dumy, gdzie zorganizował silne Koło Polskie. Występował przeciwko ruchowi socjalistycznemu (PPS) i przeciwko koncepcjom federalistycznym Józefa Piłsudskiego. Dotarł w 1904 do Japonii by zablokować poparcie dla przygotowywanej rewolucji w Królestwie Polskim. Jego zasługą było zdobycie dominującej roli przez ruch narodowy w Królestwie Polskim. W 1907 napisał następną ważną pracę p.t. *Niemcy, Rosja i kwestia polska*, w której wskazywał, że największym zagrożeniem dla Polski są Niemcy. Zrezygnował z mandatu poselskiego w 1909 i poświęcił się pracy w ramach Narodowej Demokracji (głównie w Poznańskim i na Pomorzu). W 1912 wziął udział w tajnej naradzie w majątku Cieńskich w Pieniakach pod Lwowem, gdzie byli reprezentowani przedstawiciele wszystkich trzech zaborów. Ustalono wtedy, że Polska będzie dążyć do odzyskania niepodległości przy współpracy z państwami Ententy. Na początku I wojny światowej przebywał początkowo w Rosji, ale od 1915 przez Finlandię i Szwecję udał się na Zachód, by pracować u boku aliantów zachodnich. W 1916 złożył słynny memoriał na ręce ambasadora rosyjskiego w Paryżu – Izwolskiego, a 11 sierpnia tegoż roku otrzymał doktorat honoris causa na Cambridge University. W 1917 został prezesem utworzonego wspólnie z hr. Maurycym Zamoyskim i Ignacym Janem Paderewskim, Komitetu Narodowego Polskiego, najpierw w Lozannie a następnie w Paryżu. Komitet ten stał się oficjalnym przedstawicielstwem odradzającej się Polski na Zachodzie. W 1919 został Delegatem Polski na Konferencję Pokojową w Wersalu i zorganizował polską delegację (z całym zespołem ekspertów). Kształt granic II Rzeczypospolitej był głównie dziełem Dmowskiego. 28 czerwca podpisał w imieniu Polski razem z I.J. Paderewskim, Traktat Wersalski. W 1919 został wybrany posłem do Sejmu Ustawodawczego. W czasie inawzji bolszewickiej był członkiem Rady Obrony Państwa. W 1923 był ministrem spraw zagranicznych w rządzie Wincentego Witosa. W 1922 zakupił majątek Chłudowo pod Poznaniem. Po przewrocie majowym zwiększył swoje działania w obozie narodowym i stworzył Obóz Wielkiej Polski. W 1934 sprzedał swoją posiadłość w Chłudowie i osiedlił się w Warszawie. W tym okresie dużo tworzył i napisał kilkanaście ważnych książek: m.in. *Kościół, naród i państwo*, *Świat powojenny i Polska*, *Zagadnienie rządu*, *Przewrót i* wydana pod pseudonimem powieść *Dziedzictwo*. Po małym wylewie w 1937 zamieszkał u przyjaciół, pp. Niklewiczów w majątku Lutosławskich w Drozdowie, gdzie zmarł 2 stycznia 1939. W Warszawie odbył się Jego pogrzeb z udziałem ok. 200 000 ludzi, który był największą manifestacją narodową przed wojną. Spoczął w grobie rodzinnym na cmentarzu bródnowskim w Warszawie. Był odznaczony Krzyżem I Klasy na Wielkiej Wstędze Orderu Odrodzenia Polski (1923), Wielką Wstęgą Orderu Oranje-Nassau Królestwa Niderlandów i otrzymał dwa doktoraty honorowe: Cambridge University (1916) i Uniwersytetu Poznańskiego (1923). W stulecie odzyskania Niepodległości 11 XI 2018, Prezydent RP Andrzej Duda przyznał pośmiertnie Romanowi Dmowskiemu, Order Orła Białego.

